

УДК 504.062.2:630*8 (477:292.452)

АНТРОПОГЕННА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ “ВЕРХНЬОДНІСТРОВСЬКІ БЕСКИДИ” ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗМЕНШЕННЯ

Павло Теліш

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. П. Дорошенка, 41, 79000 м. Львів, Україна*

Проаналізовано головні види антропогенного впливу на території РЛП “Верхньодністровські Бескиди”. Найбільші зміни тут спричинені землеробським, лісогосподарським, пасторальним, селитебним та рекреаційним впливами. Для території парку в розрізі сільських рад визначено величину антропогенної трансформації та запропоновано шляхи її зменшення.

Ключові слова: РЛП “Верхньодністровські Бескиди”, антропогенний вплив, антропогенна трансформація.

Вступ. Регіональні ландшафтні парки Карпат з їхніми багатими й різноманітними ресурсами живої й неживої природи мають вагомe значення для збереження біорізноманіття в гірській частині Львівщини. Тому проблема збереження екологічної рівноваги цих природоохоронних територій є надзвичайно актуальною. Тим паче, що внаслідок не завжди раціонального використання ресурсів парку у минулому порушилася динамічна рівновага ПТК. Досить зазначити, що у ландшафтах району розміщення парку, де ліси є головним регулятором стоку в верхній частині басейну Дністра, лісистість зменшилася з 90–95% в доагрокультурний період [3], до 30–45% сьогодні, що негативно вплинуло не лише на гідрологічний режим, а й на стабільність ПТК парку загалом.

Антропогенні зміни порушили всі компоненти ПТК парку – рослинний і тваринний світ, ґрунтовий покрив, поверхневі й підземні води. Подекуди ці небажані зміни призвели до незворотних процесів у ПТК з усіма негативними наслідками для господарства і здоров'я людей.

Постановка проблеми. Проблема відтворення рівноваги й забезпечення нормального функціонування ПТК парку набуває важливого не лише екологічного, економічного, але й соціального значення. Необхідно розробити наукові засади раціонального природокористування на території РЛП. Вони мають стати основою збереження відновлювального потенціалу ПТК регіону та їхнього біорізноманіття. Для розроблення таких засад необхідно насамперед проаналізувати глибину антропогенної трансформації на території РЛП “Верхньодністровські Бескиди”.

З огляду на сказане, завдання цієї публікації – виявити різні види антропогенного впливу на головні компоненти ПТК ландшафтного парку, визначити ступінь антропогенної

трансформації ландшафтів з метою дальшого розроблення наукових основ раціонального природокористування на території РЛП.

Аналіз попередніх досліджень. У регіоні Верхньодністровських Бескидів, де знаходиться регіональний ландшафтний парк, вже проведено низку досліджень, які стосуються антропогенного впливу на окремі компоненти ПТК. Стан лісів та проблеми лісового господарства висвітлені в публікаціях багатьох авторів [3, 7, 9], з'ясовано історико-географічні особливості розвитку, планувальні форми та топоніміку сільських поселень [8]. Про антропогенний вплив йдеться, зокрема, і в публікаціях, які стосуються Карпат загалом [5], Львівщини [9] чи басейну Дністра зокрема [1], проте, публікацій, в яких би з'ясовували величину антропогенної трансформації ландшафтних парків наразі немає.

Виклад головних результатів дослідження. РЛП “Верхньодністровські Бескиди” (8 536 га) створений у кордонній зоні Львівщини у 1997 р. на території сільських рад Старосамбірського р-ну. До парку ввійшли землі лісового фонду державного підприємства (ДП) “Старосамбірське лісомисливське господарство” (Головецьке лісництво, кв. 1–14, 68–75 Спаського та кв. 37–58, 64–67 Стар’явського лісництва) [7].

Ландшафтний парк розміщений у межах геоморфологічного району Верхньодністерських Бескидів в інтервалі висот від 600 до 1 022 м н. р. м. Ландшафт парку поблизу кордону з Польщею формують три гірські хребти, що простягаються з північного заходу на південний схід. Перший хребет фіксується вершинами Магура (730 м н. р. м.) та безіменною вершиною заввишки 717 м н. р. м, розміщеною північніше с. Тисовиця. Південніше розміщений масивніший Оровий хребет (762 м н. р. м.), продовженням якого є г. Кичерка (724 м н. р. м.). Третій, найменший за протяжністю, проте найвищий, хребет формують г. Магура-Лімнянська (1 022 м н. р. м.) та г. Хмоловате (806 м н. р. м.) [2]. Доступні природні умови парку сприяли в минулому значній антропогенній трансформації території.

У долинах, сформованих верхньою частиною Дністра та його притоками – р. Мшанець та р. Лінінка, розкинулися давні бойківські села Терло, Волошиново, Росохи, Соснівка, Великосілля, Лаврів, Мшанець, Бабина, Головецько, Грозьова та Ріп’яна. У цих селах збереглися унікальні пам’ятки сакрального мистецтва – дерев’яні церкви Терло (1847 р.), Виців (1931 р.), Мшанець (1922 р.), Головецько (1890 р.), Дністрик Головецький (1929 р.) [8]. Це свідчить про вагомe значення парку для збереження етнокультурної спадщини.

Господарська діяльність людини на території ландшафтного парку характеризується високою інтенсивністю й значною різноманітністю, адже це один із найдоступніших районів Українських Карпат. Завдяки багатству природних ресурсів тут значного розвитку набули лісове та сільське господарство. Останніми роками збільшується вплив рекреаційної діяльності. У вересні 1944 р. тут велися бої за г. Магуру Лімнянську, внаслідок чого на території РЛП збереглися наслідки мілітарного впливу.

Конкретні види природокористування, наприклад, лісівництво, лукивництво, рільництво тут виконують роль антропогенного навантаження, спричиняючи зміни ПТК. Сумарним наслідком сукупної дії всіх антропогенних чинників є зміни, або антропогенні трансформації ПТК. Антропогенна трансформація (антропогенна змінність, трансформованість, перетвореність, модифікація, антропізація) характеризується зміною структури, динаміки і функціонування [5]. Вона часто супроводжується забрудненням шкідливими хімічними речовинами та активізацією динамічних процесів, у т.ч. негативних, з позиції життєдіяльності людини стихійних явищ – ерозія, зсуви, вітровали тощо.

Типологізувати антропогенні впливи на ПТК можливо за багатьма показниками [4]. Важливим є групування їх за характером змін, що відбуваються. Найперше зазначимо, що різні види антропогенного впливу чітко приурочені до конкретних компонентів ПТК і володіють певним просторовим поширенням. Наприклад, лісівництво пов'язане переважно з рослинністю, хоч його діяльність позначається й на інших компонентах ПТК, зокрема, на ґрунтовому покриві чи режимі зволоження. Тому конкретний вид антропогенного впливу зумовлює певні зміни в ПТК. Головні антропогенні впливи, що мають місце на території регіонального ландшафтного парку, ми розглянемо за зниженням частоти прояву.

На території РЛП найпоширеніші такі види антропогенного впливу: землеробський, лісгосподарський, селитебний, пасторальний, рекреаційний. Усі вони характеризуються різною інтенсивністю та територіальним поширенням. Із кожним видом впливу пов'язана певна сукупність екологічних проблем, і, відповідно специфічна екоситуація. Наслідки їхньої дії позначаються на структурі земельних угідь, яка історично склалась у регіоні. Саме тому аналіз землекористування має важливе значення для з'ясування суті антропогенних змін у ПТК парку і для розроблення способів зменшення їхнього негативного впливу.

Землеробський вплив включає механічний, хімічний (внесення мінеральних добрив, пестицидів), фізичний (застосування землеробської техніки), агротехнічний (чергування культур, технологію їхнього обробітку). Він проявляється через контурне і полосне землеробство, терасування схилів, створення лісових насаджень. Серед негативних наслідків впливу землеробства можна виділити однобічний процес відчуження поживних речовин з зібраним урожаєм. Це потребує постійної компенсації добривами.

На території ландшафтного парку землеробський вплив тривав з XV–XVI ст. та призвів до значних трансформацій компонентів ПТК. Це регіон з високим відсотком розорюваності території. Останніми десятиліттями цей вплив дещо зменшився, адже значна частина ріллі не використовується за призначенням. У зв'язку з можливою приватизацією земель у майбутньому інтенсивність землеробського впливу на території парку зростатиме.

Лісгосподарські впливи на ландшафти можна згрупувати: підготовчі, експлуатаційні, лісовідновлювальні. Найбільший вплив мають суцільні рубання, під час яких змінюються не лише мікроклімат у приземних шарах, а й властивості ґрунтів, структура й видовий склад рослинного покриву й фауни, рівні й режими ґрунтових вод і т. д. Лісгосподарські впливи поряд із сільськогосподарськими спричинили в ПТК парку найбільші трансформації.

На території РЛП лісгосподарство різної інтенсивності триває понад 200 років. Широких масштабів воно набуло після побудови тут у 1870 рр. залізниць. Особливо великі трансформації відбулися після Другої світової війни, коли в разі перевиконували розрахункову лісосіку для відбудови зруйнованого війною господарства.

Пасторальний вплив проявляється в лучних ландшафтах. Випасання худоби безпосередньо впливає на рослини (пошкодження пагонів і коренів), ґрунт (ущільнення, зміна водного режиму), надходження поживних речовин, поширення насіння, зміну загальної фітомаси та її видового складу.

Наслідки пасторального впливу на території парку помітні ще від початку валаської колонізації (XVI ст.). Пасторальний вплив останніми роками у Верхньодністерських Бескидах значно зменшився. Це пов'язано з тим, що з розпадом колективних сільськогосподарських підприємств поголів'я худоби різко скоротилося. ПТК почали спонтанно заростати лісом. Згодом, у зв'язку з можливою приватизацією землі та відновленням поголів'я худоби, пасторальний вплив зростатиме.

Селитебний вплив супроводжується зрізанням додатних і засипуванням від'ємних форм рельєфу, намівом ґрунтів, порушенням рослинного і ґрунтового покриву. Підрізання схилів активізує ерозійні й зсувні процеси, зумовлюючи потребу у захисних заходах, внесення в ландшафт нових техногенних елементів.

Селитебний вплив на території парку також має тривалу історію. Перші письмові згадки про поселення у Верхньодністерських Бескидах відносять до XIV ст. [8].

Рекреаційний вплив на території парку головно проявляється у дигресії рослинного покриву, ущільненні ґрунтового покриву потоками туристів, під час будівництва рекреаційних закладів та елементів інфраструктури, вжитті заходів щодо пейзажної різноманітності природних об'єктів. Рекреаційний вплив і далі зростатиме.

Різноманітність видів природокористування, їхні технології призводять до формування в сучасних ландшафтах нових функціональних особливостей, зростання рівня їхньої антропогенної трансформації. Рівень антропогенної трансформації ПТК регіонального парку ми визначали за методикою П. Шищенка, (1988) [12]. Кожному виду природокористування було присвоєно ранг антропогенної трансформованості: природоохоронні території – 1, ліси – 2, болота і заболочені землі – 3, луки і пасовища – 4, сади – 5, рілля – 6, сільська забудова – 7, міська забудова – 8, землі промисловості – 9. За картографічними матеріалами і даними земельного обліку (форма 6-ЗЕМ) станом на 2012 р. [10], було визначено площі природокористування для території кожної сільської ради в межах ландшафтного парку.

Індекс антропогенної трансформованості визначали за формулою:

$$I_{am} = \sum(rq), \quad (1)$$

де I_{am} – індекс антропогенної трансформованості; r – її ранг; q – питома вага (%) певного виду природокористування.

При визначенні цього показника для врахування глибини антропогенної трансформації “вагу” кожного з видів природокористування в загальній трансформованості регіону визначали експертним методом. Прийняті були такі індекси глибини трансформованості: природоохоронні території – 1, ліси – 1,05, болота і заболочені землі – 1,1, луки і пасовища – 1,15, сади – 1,2, рілля – 1,25, сільська забудова – 1,3, міська забудова – 1,4, землі промисловості – 1,5 [12].

На підставі цього визначаємо величину коефіцієнта антропогенної трансформованості ПТК:

$$K_{am} = \frac{\sum(r * \rho * q)}{100}, \quad (2)$$

де K_{am} – коефіцієнт антропогенної трансформованості; r – ранг антропогенної трансформованості видом природокористування; ρ – питома вага (%) виду природокористування; q – індекс глибини перетворюваності ландшафту.

Ділення на 100 необхідне задля зручності користування значеннями коефіцієнта. У цьому випадку ці значення будуть змінюватися у межах $0 < K_{am} < 10$ і характеризуватимуть таку закономірність: чим більша площа виду природокористування і вищий індекс глибини перетвореності, то більшою мірою трансформований господарською діяльністю ландшафт (див. табл.).

Господарське використання й антропогенна трансформованість території регіонального ландшафтного парку “Верхньодністровські Бескиди”

Сільська рада	Загальна площа, га	Господарське використання (% від загальної площі)							
		рілля		сади		луки і пасовища		ліси і чагарники	
		га	%	га	%	га	%	га	%
Великосільська	4 950,0	447,0	9,0	37,0	0,7	513,0	10,4	3 651,2	73,8
Волошинівська	3 353,4	683,0	20,4	18,0	0,5	348,0	10,4	2 176,9	64,9
Головецька	3 955,0	521,0	13,2	23,5	0,6	633,0	16,0	2 320,0	58,7
Грозівська	2 229,0	462,0	20,7	16,0	0,7	394,0	17,7	1 272,9	57,1
Мшанецька	3 571,2	555,0	15,5	16,0	0,4	1 319,0	36,9	1 452,3	40,7
Ріп'янська	3 004,1	647,0	21,5	23,0	0,8	626,0	20,8	1 504,9	50,1
Терлівська	4 237,0	550,1	13,0	30,0	0,7	302,0	7,1	3 165,1	74,7
Тисовицька	1 419,3	318,0	22,4	13,0	0,9	60,0	4,2	932,8	65,7
Усього	26 719,0	4 183,1	15,6	176,5	0,7	4 195,0	15,7	16 476,1	61,7

Сільська рада	Господарське використання (% від загальної площі)								K_{am}
	річки, болота, заболочені землі		житлова забудова		промислова забудова		ПЗФ		
	га	%	га	%	га	%	га	%	
Великосільська	19,1	0,4	48,0	1,0	27,5	0,6	2217,0	44,8	3,52
Волошинівська	14,4	0,4	9,0	0,3	17,0	0,5	824,0	24,6	3,76
Головецька	49,4	1,2	4,0	0,1	16,0	0,4	1 508,0	38,1	3,48
Грозівська	10,6	0,5	3,0	0,1	12,0	0,5	865,0	38,8	4,09
Мшанецька	27,9	0,8	4,0	0,1	15,0	0,4	778,0	13,4	3,96
Ріп'янська	34,7	1,2	6,0	0,2	22,0	0,7	858,0	28,6	4,12
Терлівська	40,3	1,0	5,6	0,1	13,5	0,3	946,0	22,3	3,41
Тисовицька	3,8	0,3	4,0	0,3	7,0	0,5	540,0	38,3	3,80
Усього	196,4	0,7	79,6	0,29	123,0	0,29	8536,0	31,9	3,76

Визначені K_{am} на території РЛП “Верхньодністровські Бескиди” вираховані з метою розроблення оптимальної структури природокористування. Вони достатньо чітко відображають господарське освоєння територій і дають змогу визначити, який вплив переважає у ПТК парку. Ці коефіцієнти використовують як кількісну міру відмінностей ландшафтно диференціації й обґрунтування схем ландшафтного районування з метою регіонального проектування. Вони слугуватимуть основою під час розроблення рекомендацій для зменшення негативного впливу антропогенної трансформації на ландшафти регіону. Крім цього, вони можуть бути використані у роботі державних органів Міністерства екології і природних ресурсів та органів місцевого самоврядування для розроблення системи заходів, спрямованих на оптимізацію використання ландшафтних систем у регіональних ландшафтних парках.

Отримані значення коефіцієнта антропогенної трансформованості ПТК на території парку використано як підставу для побудови п'ятиступеневої шкали трансформованості: 3,00–3,25 – *дуже слабо трансформовані*, 3,25–3,50 – *слабо трансформовані*, 3,50–3,75 – *середньо трансформовані*, 3,75–4,00 – *сильно трансформовані*, 4,01–4,25 – *дуже сильно трансформовані*. Це дало змогу відобразити K_{am} картографічно (див.: рис.).

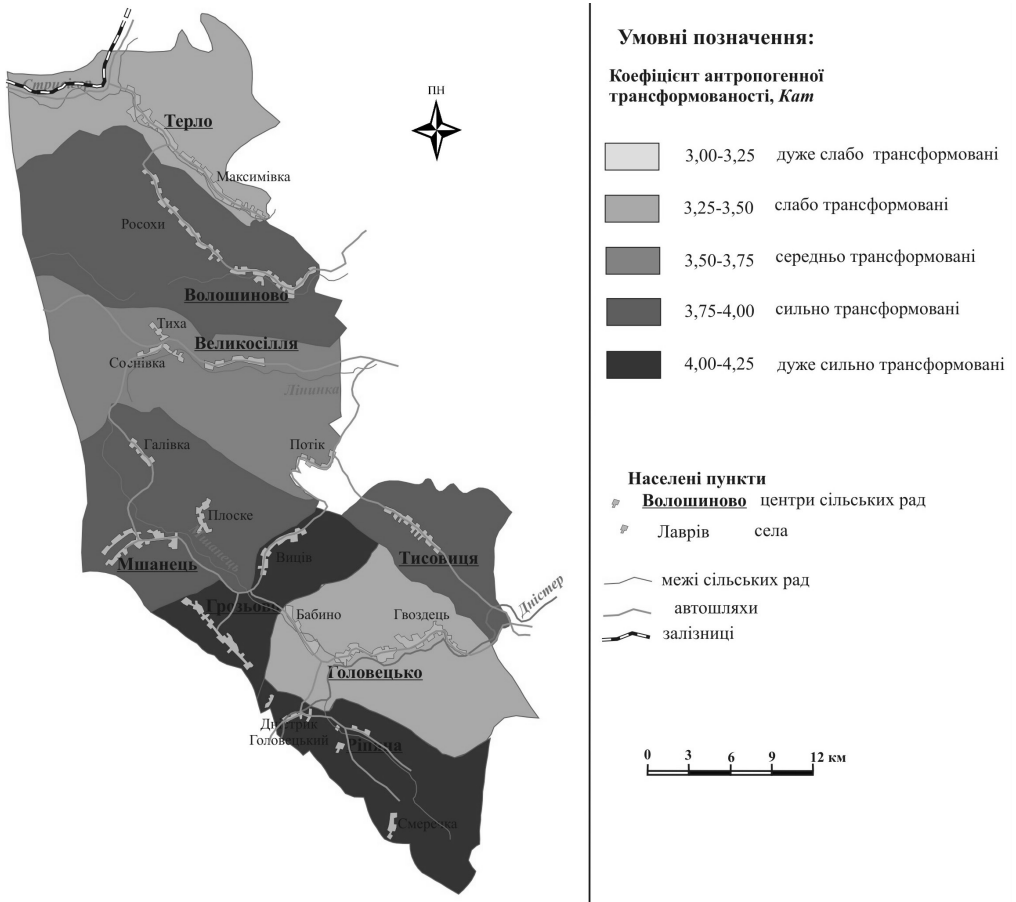

Рис. Антропогена трансформація РЛП “Верхньодністрівські Бескиди”

Найбільш характерним і найпоширенішим наслідком антропогенних трансформацій ПТК на території ландшафтного парку є зміна корінного рослинного покриву і створення похідних деревостанів та вторинних лучних фітоценозів на значних площах. Вплив лісівництва і луківництва не міг не позначитись і на ґрунтовому покриві, водному режимі тощо. Зважаючи на це, лісистість і лучність ландшафтних одиниць треба розглядати як вагомі показники їхньої антропогенної трансформованості. Найвищі показники лісистості на території парку характерні для ПТК Великосільської, Волошинівської та Тисовицької сільрад (60–75%).

Особливо різке зниження лісистості на території РЛП відбулося після Другої світової війни, що пов’язано з надмірними вирубаннями лісу. Це призвело до катастрофічних вітровалів і паводків. Негативні наслідки перерубів післявоєнного періоду і створення на їхньому місці монодомінантних смеречників помітні і тепер на значних площах лісів парку.

Значні антропогенні зміни з негативними екологічними наслідками на території ландшафтного парку спричинило різке антропогенне навантаження. Найвища розораність

(понад 20 %) характерна для ПТК Волошинівської, Грозівської, Ріп'янської і Тисовицької сільських рад. Зазначимо, що аналіз рільничих навантажень у парку є складним, тому що значна частина земель, які в матеріалах землевпорядкування зафіксовані як рілля, останніми роками не розорюється. Хоча й загалом у горах землеробство не має значного поширення і проявляється фрагментарно, що ускладнює його аналіз за ландшафтними одиницями.

У структурі земельних угідь РЛП найнижчою є частка забудованих територій, зайнятих населеними пунктами, дорогами та іншими землями. Однак ПТК з цими видами землекористування відзначаються найбільшою антропогенною трансформованістю. Важливо мати на увазі певну умовність і відносність показника забудованості, оскільки до територій населених пунктів віднесено значні площі присадибних земель (в декілька разів перевищують площу самої забудови), на яких селяни займаються рільництвом, садівництвом та лувівництвом. Крім цього, до цієї категорії земель відносять дороги й залізниці.

Зауважимо, що режим та інтенсивність антропогенних впливів на ПТК парку змінюються за сезонами. Наприклад, випасання худоби чи сінокосіння в лучних ПТК відбувається лише в теплу пору року, найінтенсивніший вплив рільництва, зокрема оранка, збір урожаю тощо, також приурочені до конкретних, відносно короткотривалих періодів.

Тип землекористування, є базовим чинником формування ландшафтно-екологічної ситуації, яка може бути значно ускладнена техногенним геохімічним забрудненням ПТК. Різні комбінації поєднань територіального поширення та масштабів прояву лісогосподарського, лучного, рільничого, селитебного та інших антропогенних навантажень спричиняють різні зміни у компонентах ландшафтів, зумовлюють їхню загальну антропогенну змінність.

Загалом наслідки окремих антропогенних впливів на ландшафтні комплекси проявляються у формуванні відносно стійких багаторічних антропогенних станів ПТК. Кожен з цих впливів характеризується певною величиною впливу і масштабами територіального поширення, створюючи передумови для формування специфічної екоситуації в ландшафтних комплексах. У зв'язку з цим логічним завершенням аналізу антропогенних навантажень є синтетичне оцінення ландшафтних одиниць, яке в нашому випадку виражена через K_{am} .

Оцінюючи загальний рівень антропогенної трансформації ПТК парку, відзначимо, що найвищий він у ПТК Грозівської та Ріп'янської сільських рад і становить 4,00–4,25 (див. рис.). Для ПТК більшості сільських рад на території парку K_{am} змінюється в межах 3,0–4,00. Найнижчі значення антропогенної трансформації на території РЛП спостерігають на території Головецької сільської ради.

Найпоширенішими видами антропогенного впливу у РЛП "Верхньодністровські Бескиди" є лісогосподарський, пасторальний та селитебний. Рекреаційний вплив спостерігають поблизу об'єктів історико-культурного призначення. Кожен з цих впливів спричиняє різні антропогенні трансформації не лише окремих компонентів ландшафту, а й змінює ландшафти загалом. Для всіх видів впливу характерна чітка ландшафтна приуроченість, тому необхідні більш детальні дослідження на нижчих рівнях ПТК.

Дуже сильно трансформовані ПТК займають на території регіонального парку близько 20%. Це головно території Грозівської та Ріп'янської сільських рад. На цих територіях необхідно знижувати показник антропогенної трансформації, що можна зробити за рахунок переведення не використовуваних ділянок ріллі у землі лісогосподарського призначення. Близько третини території РЛП займають сильно трансформовані ПТК (31,2%). Це території Волошинівської, Мшанецької та Тисовицької сільрад. Близько 20% території ландшафтного парку відносять до

середньо трансформованих. Це територія Великосільської сільської ради. Слабо трансформовані ПТК на території парку займають близько 30,6%: ПТК Головецької та Терлівської сільських рад.

Отже, на території РЛП “Верхньодністровські Бескиди” сильно і дуже сильно трансформовані ПТК займають близько половини площі. Це призводить до виникнення на території парку негативних фізико-географічних процесів. Вважаємо, що необхідно вжити низку заходів, спрямованих на зменшення негативного впливу антропогенної трансформації у ПТК парку. Вирахувані коефіцієнти антропогенної трансформованості можуть бути використані для визначення оптимальної структури природокористування на території інших регіональних ландшафтних парків гірської частини Львівщини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Геренчук К. І. Відтворення екологічної рівноваги басейну Дністра і раціональне використання його природних ресурсів / К. І. Геренчук, С. М. Стойко // Вісник АН СРСР. – 1974. – С. 81–87.
2. Геренчук К. І. Природа Львівської області / [за ред. К. І. Геренчука]. – Львів : Вища школа, 1972. – 156 с.
3. Голубець М. А. Концептуальні засади сталого розвитку гірського регіону / М. А. Голубець, П. С. Гнатів, М. П. Козловський. – Львів : Поллі, 2007. – 288 с.
4. Гродзинський М. Д. Основи ландшафтної екології / М. Д. Гродзинський. – К. : Либідь, 1993. – 224 с.
5. Мельник А. В. Українські Карпати : еколого-ландшафтознавче дослідження / А. В. Мельник. – Львів, 1999. – 286 с.
6. Муха Б. Ландшафтна карта верхів'я басейну ріки Дністер у межах Львівської обл. масштабу 1:400 000 / Б. Муха, Е. Захарко, Т. Ямелинець // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. – 2003. – Вип. 29. – Ч.1.– С. 71–77.
7. Теліш П. С. Антропогенна трансформація в лісах Верхньодністровських Бескидів / П. С. Теліш // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. – 2009. – Вип. 37. – С. 187–199.
8. Теліш П. С. Історико-географічні особливості розвитку та топоніміка сільських поселень у Верхньодністровських Бескидах / П. С. Теліш // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. – 2010.– Вип. 38. – С. 332–340.
9. Третяк П. Стан лісів та екологічні проблеми лісового господарства Львівщини / П. Р. Третяк, Г. Т. Криницький, А. А. Дейнека // Праці наук. т-ва ім. Шевченка : Еколог. Збірник. – 2001. – Т. VII. – С. 43–51.
10. Фондові матеріали управління земельних ресурсів Старосамбірської РДА. Форма 6-ЗЕМ станом на 1 січня 2012 р.
11. Чубатий О. В. Гірські ліси – регулятори водного режиму / О. В. Чубатий. – Ужгород : Карпати, 1984. – 104 с.
12. Шищенко П. Г. Прикладная физическая география / П. Г. Шищенко. – Киев : Вища шк., 1988. – 192 с.

Стаття надійшла до редакції 05.03.2014 р.

Доопрацьована 15.04.2014 р.

Прийнята до друку 26.06.2014 р.

ANTROPOGENIC TRANSFORMATION OF REGIONAL LANDSCAPE PARK “VERKHODNISTROVSKI BESKIDY”

Pavlo Telish

*Ivan Franko National University of Lviv,
P. Doroshenka St., 41, UA – 79000 Lviv, Ukraine*

The main types of human impacts in the RLP “Verhnodnistrovski Beskidy” have been analyzed. The biggest changes here have been caused by agricultural, forestry, pastoral, residential and recreational impacts. For RLP territory in the context of rural councils, the value of human transformation and the ways of its reduction have been set.

Key words: RLP “Verkhnodnistrovski Beskidy”, human impact, human-induced transformation.

АНТРОПОГЕННАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ ТЕРРИТОРИИ РЕГИОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКА “ВЕРХНЕДНЕСТРОВСКИЕ БЕСКИДЫ” И ПУТИ ЕЕ УМЕНЬШЕНИЯ

Павло Телиш

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. П. Дорошенко, 41, 79000 г. Львов, Украина*

Проанализированы главные виды антропогенного воздействия на территории РЛП “Верхнеднестровские Бескиды”. Наибольшие изменения здесь вызваны земледельческим, лесохозяйственным, пасторальным, селитебным и рекреационным воздействиями. Для территории парка в разрезе сельских советов установлена степень антропогенной трансформации и предложены пути уменьшения этого влияния.

Ключевые слова: РЛП “Верхнеднестровские Бескиды”, антропогенное воздействие, антропогенная трансформация.